

Տարեկան գինն է . . . 120 դր.
Վեցամսեայ . . . 65 "
Եռամսեայ . . . 35 "
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին
եւ 16 ին կը սկսին :

Դուրս ելլողները լրացնելու համար
ձեռքը ամեն մէկ թիւին համար 20
փարս է :
Լրացրա՞յք մեզ համար նամակ կամ ար
եւ եղե՞ք զբաղմունք խմբագրին ոչտոմ
ուղղութիւն . եւ ամեն շաբաթ ձեռք
ըն իր կողմէն վայել է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՍՏԱՆԻ ԳՆՈՒՊՈԼԻՍ 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Որուայց Ա. Արշալույսը կայսեր
Թագադրութեան եւ օժման հանդէսին
վրայ նախընթաց թուով խոստացած տե
ղեկութիւններն ահա կը հրատարակենք՝
Եւրոպայի լրագրաց մէջ հրատարակված
նամակներէն քաղելով :

Այստեղ թագադրութեան եւ օժման
արարողութիւնը ինչպէս յայտնի է՝ Սոս
կայի մայր եկեղեցւոյն մէջ կը կատարվի :

Օրոտա . 26 ին օրը՝ առաւօտեան
ժամը մէկէն սկսեալ՝ մայր եկեղեցին ըն
դունվելու արտօնութիւն ունեցող ան
ձինքը սկսան իրենց համար սահմանված
տեղերը բռնել : Բայց զեւսականներուն
պահանջը սեղանը պարտաւ մնացին մինչեւ
մայր կայսրուհւոյն հասնելը, որ ժամը
երեքին կեաւ, ոսկեթել ամպշովանի
մը տակ, ծանրազին ոսկեկար ծիրանի
վերաբիւր (մանթօ) մը վրան առած եւ
զուտ կայսերական անդամանդեայ թա
ղը դրած : Սայր կայսրուհւոյն երկու քո
վին կուգային՝ Միկայելոս եւ Միքայէլ
մեծ դուքսերը՝ մօրերուն թեւերը մած :
Ետեւէն կուգային կայսեր որդիքն ու
քոյրերը եւ օտար թագաւորազունները
ծիրանի վերաբիւրներով, եւ անոնց ետեւ
էն բազմաթիւ օրիպուներ ու արքունի
պալատան տիկնայք քահարապարդ զգես
տներով : Սայր կայսրուհին եկեղեցւոյն
փողոցը մտնելուն պէս՝ ճամբուն երլու
կողմը շարված զինուորներն իրենց թու
րերը կը քաշեն, գուլները կը բացին,
ժողովուրդը կազազակէ, զանգակները կը
կընչեն հնչել եւ թնդաօթները որոտալ :
Սայր եկեղեցւոյն կղերք հարաւային դը
րանը քով շարված կընդունին՝ Մորին
վեհափառութիւնը, որ երկու որդւոցը
կընթան՝ կերթայ կայսեր աթոռին աջ
կողմը պատրաստված աթոռին վրայ կը
բազմի :

Ժամը երեքուկէսին զեւսականները կը
վը հասնին մայր եկեղեցին, եւ կայսերական
աթոռին ձախ կողմը եւ սեղանին աջ կողմը
պատրաստված բարձր աստիճաններուն
վրայ կը նստին : Բ. Գրան եւ Պարսից
զեւսականներուն համար եկեղեցին դուր
ըր յատուկ նստելու տեղեր պատրաստ
ված էր :

Գեւորաններուն զիմացի կողմը կը
նստին կայսեր որդիքը եւ օտար թա
գաւորազունք : Իսկ կայսեր աթոռին ետե
ւը կը նստին ծերակուսակներն եւ Սուրբ
Մինողին անդամները, տերութեան խոր
հրազակները, տէրութեան պաշտօնա
ւները, ազնուական մարաթախներն ու
զօրապետները :

Գեւորաններն հազիւ իրենց տնը
նստերէն, որ դուրսէն ժողովուրդեան ա
ղաղակներն ու թնդաօթաց որոտումը
կայսեր Քրիստոսի պարտէն ելլելը կը ծա
նուցանեն : Կոնստանտին մայր եկեղեցւոյն
կղերք՝ առջեւէն Սոսկայի եւ Մովսիսի
արք եպիսկոպոսները՝ ամենափառաւոր
զբեաններով, եւ ուրիշ տաններու կամ
տաննեւ հինգ արք եպիսկոպոսներ կայսե
րութեան ամեն պաւտաներէն եկած՝ թա
գաւորով եկեղեցւոյն հարաւային դուր
ըն կընչին կայսրը զիմաստերու :

Եւ ահա կայսրը եկեղեցւոյն դուր
հասաւ զօրապետի մեծ համազգեստը
հագած, փառաւոր ամպշովանի մը
տակ, որ շքեղ կերպով հագված աստի
ճամաւորներ կը կրէին : Այստեղ ետեւէն
կուգար կայսրուհին սպիտակ շքազգեստ
մը հագած : Մորին վեհափառութիւնը՝
ամպշովանին եկեղեցւոյն դուրսը թողե
լով, ծանրաքայլ ներս մտան եւ սեղա
նին առջեւ շարված սուրբ պատկերները
երկիւղածութեամբ համբուրեցին երես
նին քանի մը անգամ խաչակրեցով :
Ենկէջ իրենց համար պատրաստված
աթոռին աստիճաններէն վեր ելան ու
բազմեցան : Այստեղ ձախ կողմը կեցած
էր Պատանդին մեծ դուքսը, եւ աջ կողմը
մայր թագուհին, անոնց ալ քովը միւս
կայսրորդներն ու թագաւորազուն իշ
խանները :

Կայսրին լուսնի մը տիւրեց մայր
եկեղեցւոյն մէջ : Եւ յիս ժամանակը Սոս
կայի Սեւրապօլիտը կայսեր աթոռին առ
տիճաններէն վեր կըլաւ, ու հաւատոյ
դաւանութեան զիւրքը բացած անոր ներ
կայացուց :

Այստեղ անուր ձայնով դաւանանքը կար
դաց : Մորին միջոցին՝ Մովսիսի, Քրիստոսի
ու Բեղարսպուրի մեծարապօլիտները յա
ռաջ եկան ու երկու բարձի վրայ զբված
կայսերական վերաբիւր (մանթօ) իրեններ
կայացուցին : Այստեղ անոնց օգնութեամբ
վերաբիւրն հագաւ :

Ետքը կայսրը զուտը ճուղ, եւ
Սոսկայի մեծարապօլիտը վրան խաչա
կրեցով՝ ձեռուրները խաչաձեւ գլխուն
վրայ դրաւ եւ երկու արօթք կարդաց :

Արօթքը լինարուն, կայսրը հրաման
ըտաւ որ կայսերական թագը տան իրեն :
Թագաւորապա պաշտօնատարը բարձիկի մը
վրայ դրած զայն՝ մեծարապօլիտին բե
րաւ, ան ալ կայսեր մատոյց :

Այստեղ առաւ թագը բարձիկին վը
րայէն, զընկող դրաւ, եւ մեծարապօլիտը
տակալ աստեւարանութիւն մը կարդաց :

Ետքը կայսրը դաւազանն ու երկրա
գունար ուղեց : Արդ պաշտօնատարները
բարձիկներու վրայ դրած Սոսկայի մեծ
արապօլիտին բերին զանոնք, որ կայսեր մա
տուցանելով զարձակալ աստեւարանութիւն
մը կարդաց :

Այստեղ ալ ձեռքով ոսկեգաւաչա
նը եւ ձախ ձեռքով երկրագունար առ
նելով՝ աթոռին վրայ նստաւ : Քիչ մը
ետքը, զանոնք կրող պաշտօնատարներուն
բրնձած բարձիկներուն վրայ դնելով՝ կայս
րուհին քովը կանցց : Այստեղ հին ծուկի
վրայ եկաւ կայսեր առջեւը կարմիր
թաւիշէ ոսկեծուկերով բարձի մը վրայ,
եւ կայսրը թագը իր գլխին հասնելով
կայսրուհւոյն զլուսն զոցոց ու նո
րէն իր զուտը դրաւ :

Ետքը կայսերական վերաբիւրն եւ Ս.
Մարգրիտ կարգին մանեակը մատուցին կայ
սեր, որ զանոնք կայսրուհւոյն հագցուց,
եւ չորս արքունի տիկնայք մօտենալով
վերաբիւրին ու մանեակին ճարմանդները
կապեցին :

Եւ յիս ժամանակը կայսրուհին ոտք
եկաւ ու իր աթոռին վրայ նստաւ, կայս
րին ալ նորէն ձեռքն առաւ դաւազանն
ու երկրագունար : Մորին միջոցին առաջ
սարկաւարը բարձր ձայնը կայսեր տիւ
րաները եւ ետեւէն Տեւ Ինչո՞ւ շուրճ, Տեւ
Ինչո՞ւ շուրճ՝ սարմար կարդաց եւ
զայրանքը երեք անգամ Քրիստոսի ան
գոչեցին :

Եւ յիս երգին ժամանակը ամեն եկե
ղեցիններուն զանգակները զարնելով սկը
սան, եւ նոյն արվածին պէս՝ Քրիստոսի
հրապարակին ու պարապին մարտիպանը
101 թնդաօթ արձակեցին : Մորին մի
ջոցին բոլոր եկեղեցւոյնները եւ ներկայ
զանրվող այր ու կին հանգիստականները
շնորհաւորութիւն մատուցին կայսեր :
Երեք անգամ խոնարհութիւն ընելով
իրենց կանգնած տեղին : Այստեղ հին
ներն ու կայսերական գեր դաստանին ան
դամները նմանապէս շնորհաւորութիւն
մատուցին կայսեր աթոռին բարձրաւան
դակին վրայ ելելով :

Զանգակներուն ու թնդաօթներուն
ձայնը պարբերուն, Այստեղ՝ դաւազանն ու
երկրա գունարը բերող պաշտօնատարնե
րուն առաւ ու ծուկի վրայ եկաւ,
մեծար պօլիտ գիւրը մը մատոյց իրեն, որուն
մէջ կայսրը արօթք մը կարդաց պարագա
յին յարմար : Արօթքը լինարուն, մեծ
արապօլիտը ծուկի վրայ եկաւ, նոյնպէս
եկեղեցին մէջ եղող հանգիստականները,
եւ բոլոր ժողովուրդեան բերնէն արօթք մը
ըտաւ : Եւ յիս միջոցին կայսրը ոտքի վրայ
կեցաւ :

Արօթքը լինարուն ետեւ, մեծարա
պօլիտը համառօտ աստեւարանութիւն մը
ուղեց կայսեր . եւ զայրները Օգիւ
Մարտի քով զանգակները կարդային, որուն
ժամանակը զանգակները նորէն հնչել սկը
սան :

Ետքը սուրբ պատարագի խորհուր
դը սկսաւ, որուն ժամանակը կայսրը
զլին թագը հանց ու բերող պաշտօնա
տարներուն սուտա : Աստարապը լինար

ուն նորէն զուտը դրաւ զայն :
Աստարագին Սեւրապօլիտը կարդաց
վերին ետեւ՝ նոյն սուրբ գիւրքը կայսեր ու
կայսրուհւոյն ներկայացուցին համբու
րելու :

Աստարագին խորհրդական մարք եր
դելու տան Սոսկայի քաղաքապետը եւ
երկու պաշտօնատար կայսեր՝ աթոռին առ
ջեւէն մինչեւ սեղանը կարմիր թաւիշէ
կերպաւ մը փակեցին ոսկեթել ծուկերով,
եւ սեղանին դրանք մէջ ալ ոսկեձաձուկ
օթոց մը փակեցին, որուն ծայրը մինչեւ
ներս սեղանին տակը սարածեցին սար
կաւազները :

Կանոնը լինարուն եւ պատարագա մատոյց
արքեպիսկոպոսին հաղորդվելն ետեւ, սե
ղանին դուրսերը կը բացվին եւ երկու ա
ւազ սարկաւար սեղանին քովին կայսեր
առջեւը կայրվ կը ծանուցանեն անոր թէ
օժման ժամանակն է : Իսկոյն կայսրը իւր
թուրը քովը պաշտօնատարին յանձնելով՝
աթոռէն իջաւ եւ կայսերական վերաբ
իւրով սեղանին դուրս դնաց . կայսրու
հին ալ ետեւէն գնաց :

Սոսկայի մեծարապօլիտը Ս. Իւզին
օկի հը ձեռք բռնած՝ յառկապէս շին
ված ոսկեկ սառ մը մէջը թափեց, ու
անով կայսեր ճակատը, արտեւանուները,
շրթուները, տիւրանները, կուրծքը եւ ձեռ
ուրները օճեց սոխորակած արօթքը կար
դալով, եւ Մովսիսի մեծարապօլիտն
ալ մէկ կոպանէն սրբեց,

Այստեղ օժման արարողութիւնը լը
մնարուն ետեւ, որուն ժամանակը երբէն
զանգակներն հնչեցին եւ 101 թնդաօթ
արձակվեցան, կայսրը սեղանին դրանը
աջ կողմը կանգնեցաւ : Յետոսկ պատկերին
առջեւը : Եւ յիս ժամանակը կայսրուհին
զնաց սեղանին դուրս, եւ նոյն ոսկեձա
ձուկ օթոցին վրայ կանգնեցաւ : Սոս
կայի մեծարապօլիտն անոր ալ միայն ճա
կատը օճեց :

Եւ յիս արարողութիւնը լինարուն եւ
տեւ, կայսրուհին սեղանին դրանը ձախ
կողմը գնաց եւ Սուրբ Ստուածածանի
պատկերին առջեւ կանգնեցաւ :

Ետքը կայսրը հաղորդութեան հը
րաւարդելով՝ սեղանին դուրս ներս մտաւ,
սուրբ խորհրդոյն հաղորդեցաւ . նոյնպէս
կայսրուհին :

Աստարագին արարողութիւնը լը
մնարուն ետեւ, Տեւ Ինչո՞ւ շուրճ կըրը
վերաբիւր կարդացվելով՝ հանդէսը աւար
տեցաւ :

Եւ յիս հանդէսին եւ արարողութեանց
ժամանակը եկեղեցին մէջ անսնդված
զարմանալի բարեկարգութիւնը, զարդե
րուն ու զարդարանքներուն շքեղութիւնը,
հանգիստականաց ու պաշտօնատարաց հա
զուտաներուն ու զարդարանքներուն նը
մանը շանտրված փաստաբանութիւնն ու

ձոխութիւնը տեսնողին ապշուածին կը բերէր:

Այս օրը ժամ մը անցած էր երբոր եկեղեցւոյն դռները վերտնին բացվեցան: Մայր կայսրուհին արեւելեան դռնէն դուրս ելաւ եկած հանդէսովը, եւ կայսրը միւս դռնէն: Այսպէս թաղը գլուխը, զաւազանը մէկձեռքը՝ եւերկրագունտը միւս ձեռքը՝ ամաչ հովանիին առջեւէն կերթար: Երեւոյս անհրաժեշտը կը հնչէին, բոլոր զանգակները կը զարնդէին, թղթանօթները կորոտային եւ ժողովուրդը հարկէր կանչէր:

Այսպէս մայր եկեղեցիէն մինչեւ Քրեմլինի պալատը ճամբուն վրայ եղած երկու եկեղեցիներն հանդիպելէն ետեւ, Քրեմլինի պալատը դարձաւ հանդիպում: Երբ իրիկունը եւ յաջորդ երկու իրիկունները հրախաղութիւններ ու լուսաւորութիւններ եղան նմանը չտեսնուած կերպով:

Հետեւեալ իրիկունը կայսեր պալատը շքեղ պարահանդէս մը եղաւ, որուն հինգ հարիւր հոգի հրաւիրեալ էին: Համազօրեաններուն ու կանացի զարդերուն պերճութիւնն ու ձոխութիւնը բարձրեցնէր:

Ժամը դիշերուն չորս ու կէսին միջոցները կայսրն ու կայսրուհին պարահանդէսին սրահ մտնելով հանդէսը բարձրանաւ: Այսպէս հին անգամանակայ թագ մը դրած էր դուռը:

Այս պարահանդէսին մէջ կարաւ չեղաւ, այլ միայն ձեռք մը: Այսպէս հին հետ զհետ ձեռք զազղոյ, Անգղոյ, Աւստրիոյ եւ Ռ. Գրան դեպքաններուն եւ օտար արքայազուն իշխաններուն հետ: Այսպէս ալ դեպքաններուն կանանցը եւ պարտան տիկնանցը հետ ձեռք:

Օգոստ. 28 ին օրը՝ Ռուսիոյ բոլոր բարձրաստիճան եկեղեցականները օտար տէրութեանց դեպքանները, ազնուականներն ու խաճառականները կայսեր ու կայսրուհւոյն շնորհաւորութեան բացին:

Եղած հանդիպումը բնութենէն թիւնը հետեւեալ կերպով կը պատմեն:

Այս օրէն երկու ժամ առաջ, շնորհաւորութեան երթալու անձինքը կայսեր պալատը ժողովուրդ էին:

Ժամը հինգին, կայսրը եւ կայսրուհին դահլիճ սրահ մտան, որուն դռները դեռ զոյգ էին, եւ պիտի բացվին ամեն կարգի պատգամաւորութիւնները հետ զհետ խումբ խումբ ներս ընդունելու համար:

Երբ զհետ զհետ իրենց աթոռին վրայ ելան բազմեցան, որուն առաջիններուն տակը կանգած էին կայսերական պալատին մարտախմբներն ու արարողակները փառաւոր զգեստներով: Պարտականները աթոռին աջ կողմը կարգաւ շարված էին, եւ առջունի ուսմանը զօրաց խումբ մը ձախ կողմը շարված: Այսերական նշանները աթոռին քովը սեղանի մը վրայ դրված էին: Երբունի պալատան սպասաւորներն ու սեւերը սրահին դրանք մէջ կեցած էին:

Այսպէս հրաման ընելով, մեծ արարողական ու արարողականները՝ ներս խօթելին Ս. Մինօզին անդամներն ու բարձրաստիճան եկեղեցականները, որոնց առաջին կերթային Սոսիայի, Քրեմլին, Ռեզրպուրիկն եւ Լիթուանիայի մետրապօլիտները: Ետնց կուռէն կերթային արք եպիսկոպոսներն իրենց կարմիր ու սեւ զիծերով երկայն վերարկուները հա-

գած, եւ զբեթէ ամեն ալ սկանակապ խաչեր ու նշաններ կը կրէին: Ետնց ալ ետեւէն արշնամարտիները կերթային սեւ վերարկուներ հագած: Այս երկար թափօրը ահաւոր տեսք մը ունէր: Եկեղեցականները կայսերական աթոռին առջեւը հասած ամենին, կայսրը աթոռին աստիճաններէն վար իջաւ. մետրապօլիտները զենքը օրհնելին, եւ Սոսիայի մետրապօլիտը կարճաժամ ատենարանութիւն մը ըրաւ:

Եկեղեցականներէն ետեւ՝ մարաշխաններն ու զաւառաց ազնուականները ներս մտան, երկերկու օգնականով, եւ ամեն մէկը մէկ մէկ ոսկի սկուտողով հաց ու աղ կը բերէին:

Ռուսիոյ մէջ հին սովորութիւն մը նէ հաց ու աղ մատուցանել: Հասարակ առիթներու մէջ՝ անիկոյճ հերձակալութեան նշան մընէ: Իսկ այս պարտադրի մէջ՝ բոլոր ուսուց ազնուականներուն իրենց ինքնակալին ունեցած անձնատիրութեանը նշան է: Ետնց կուռէն իսազաններուն եւ Եփեսոսի ժողովարդ պատգամաւորները ներս մտան: Չերքէզներուն ձոխ ու դեղեցիկ կերպարանքը երեստ սիրուն կերեւար: Արկու խալմուս եւ երկու խորրոզ պատգամաւորներ՝ ոսկի ծոպերով կանանց թաւիչ վերարկուներովն ու սրածայր զէնարկուներն ամենուն աչքը իրենց վրայ կը դարձունէին:

Ժամը եօթնին դեպքանները ներս մտան իրենց տիկնաններուն հետ: Ժամը ու թիւն Ռ. Գրան դեպքան Բարձրագոյն Գրաւորը Մէհմա փաշային հանդիսաւոր ընդունելութիւնը կատարվեցաւ: Երբ բարձրութիւնը կայսեր թագաւորութեան հանդիսին առջև օրը հասած էր Սոսիա: Սրահին ներս մտնելուն, բարձրագոյն Մէհմա փաշան իր հետի պաշտօնատարներէն բաժնովելով՝ կայսեր մօտեցաւ, եւ իր դեպքանութեան վիպադիրները մատուցանելով՝ զազղելէն ատենարանութիւն մը ըրաւ: Այսպէս ալ առանց թարգմանի քանի մը պատուաւիրական խօսքերով ուղղակի պատասխանց Վ. Բարձրութեանը:

Դեպքանին զուրս ելելէն ետեւ, կայսերութեան խորհրդայն եւ ծերակրտաւին անդամները ներկայացան կայսեր: Ետնց ետեւէն մտան Ռուսիոյ ամեն զաւառներուն վաճառականաց զխաւորները՝ ոսկի սկուտով մէջ հաց ու աղ բերելով:

Ժամը ասանին միջոցները ընդունելութիւնները վերջացան եւ կայսրը իր սենեակը քաշվեցաւ:

Թագաւորութեան հանդէսին օրը կայսրը մեծ շաշ մը տուաւ ժողովուրդեան Սոսիայի դաշտին մէջ: Այս շաշը 46 հազար մարդու համար պատրաստված էր 240 սեղանի վրայ, որոնց ամեն մէկուն վրայ՝ ուրիշ բազմաթեան կերակուրներէն զատ՝ մէկ ամբողջ ոչխար կար խորոված՝ եղջիւրնին ոսկեզօծ ու քիթերնին արծաթազօծ:

Այս ոչխարներէն զատ 7200 հաւ, 1000 հոգի հաւ, 1000 բաղ կար: Բլակելի մասին ալ 4000 ուղ (չօվա) գարնուր եւ 2800 ուղ սեւ ու ձերմակ զինի կար:

Սոսիայի մետրապօլիտ Պիլաթիս արք եպիսկոպոսը՝ կայսրը պատկերուն ու օճիկուն առթիւր՝ անգամանակներով զարդարված ծանրազին ոսկի զաւազան մը պարգեւ ընկաւ:

Սկսած 8 ին Սոսիայի ժողովուրդեան համար մեծ տօնահանդէսներ պիտի ըլ-

լար: 11 ին՝ Անգղոյ դեպքանը պարահանդէս մը պիտի ընէր, 14 ին՝ Աւստրիոյ դեպքանը 15 ին Պաղղոյ դեպքանը պիտի ընէր: 16 ին ալ հրախաղութիւն մը ըլլալով տօնահանդէսը պիտի վերջանար: Հարաւորապէս անհրաժեշտ էր այս վերջին հանդէսներուն համար: Այս նուագարաններուն ամենը մէկէն զարնված ժամանակը թիւրանօթներ պատրաստված էին, որոնք երկրորդական թելերու միջոցաւ պիտի արձակվէին եղանակներուն հանդէսը համեմատ տալի բամբ (պասո) ձայներուն զործը տեսնելու համար:

Երբ պայլ լրագրիները Վ. Աղէքսանդր կայսեր իր թագաւորութեան առթիւր հանած յայտարարութեան զըլխաւոր կտորները քաղելով կը հրատարակէին:

Այս յայտարարութիւնը 38 յօդուած է կը բաղկանայ որոնց ամեն մէկը զատ զատ արտօնութիւններ ու շնորհներ են որ կայսրը իր թագաւորութեան եւ օճիկուն առթիւր կը պարգեւէ իր ժողովուրդներուն: Այն արտօնութիւններուն ամենէն զխաւորներն հետեւեալներն են:

Պախ եւ առաջ՝ կայսրը իր տէրութեան բոլոր ժողովուրդները չորս տարի զինուորագրութեան կազմակերպելու որ պատերազմ մը վրայ չգայ մինչեւ չորս տարի:

Երբ որդը, զանազան զաւառներուն եւ մեացած առեւտրի որոնց զուգարը 24 միլիոն քառապօսի կը հասնէ: Երբ պէս եւ բոլոր դրամական տուգանքները կը շնորհէ անոնց որ դեռ չեն կրցած վճարել:

Երբ որդը, շտաբ երկիրներ ձանապարհորդութեան համար արված անցազիրներուն ծանր տուրքը կը վերցնէ, եւ մինակ գրողի թեթեւ տուրք մը կը թողու անկարող զինուորաց օգտին համար:

Չորրորդ, զղջացեալ յանցաւորաց պատիժը կամ մասամբ կամ բոլորովին կը ներէ: Բարձրագոյն յանցանք զատարտականներուն ալ ոճանց պատիժը կը թեթեւցնէ, ոճանց ալ բոլորովին ազատութիւն շնորհելով, թող կուտայ Սոսիա եւ Ռեզրպուրիկ քաղաքներէն զատ ուր որ ուզեն բնակելու: Իսկ քաղաքական յանցանք զատարտականներուն ստացող ազնուականներուն՝ իրենց ամեն իրաւունքները վերստին կը հաստատէ որոնց յետոյ:

Հինգերորդ, հրեայներուն վրայ մինչեւ հիմա ծանրացած զինուորագրութեան յատուկ օրէնքները կը վերցնէ:

Վերջապէս տէրութեան ծովու եւ ցամաքի զօրքերէն տէրութեան ծառայած միջոցին ծնած զաւակները՝ որ մինչեւ հիմա տէրութեանը կը սեպվէին եւ զինուոր կը ըլլային, այսուհետեւ իրենց ծնողացը պիտի արվին, որ ինչ վիճակի մէջ ուզենան դնեն իրենց զաւակները:

Յայտարարութեան միւս յօդուածները տէրութեան երեւոյց եւ ներքին կառավարութեան զործերու վերաբերեալ ըլլալով, մեր ընթերցողաց ուշադրութեանը արժանի չենք համարիր, հետեւաբար զանց կենք հրատարակել:

Ռեզրպուրիկն զրված նամակ մը կը հաստատէ, թէ կայսեր յայտարարութեանը մէջ յօդուած մըն ալ կայ եղեր, որ կը հրամայէ թէ իր թագաւորութեան օրէն կարը ծնած սարուի (մուծիթի) զաւակները սարուի թէն, ապա պիտի

ձանցըրվին: Իսկ յայտարարութեան հրատարակելէն քանի մը օր առաջ զաւազարութիւն մը երեւան ելելով՝ այս յօդուածը յայտարարութեան մէջէն վերջնել պատշաճ տեսնուել է: Գաւազիրներէն 31 հոգի՝ որ Ռեզրպուրիկ բարձրագոյն ազնուականներէն են եղեր՝ Պօղոս Պետրոսի բերդին մէջ բանտարկվել են: Արալի թէ Վ. Աղէքսանդր կայսեր յայտարարութեան ազատամիտ եւ քաղցր հոգին Ռուսիոյ ազնուականաց հզօրաբոյն մասին անհաճոյ եղեր է:

Մարտիկայի շոգեհաւով եկած լուրերը մինչեւ սեպտ. 12 կը հասնին:

Այս թուականին դեռ Անգղոյ ու Պաղղոյ նաւախումբները ձամբայ ելած էին, բայց արդէն Անտարյի ու Փարիզի լրագրիներուն ծանօթ էր արեւմտեան տէրութեանց որոշումը:

Փարիզին Պէճիքայի Էնթեթուրան լրագրին սեպտ. 9/21 թուով զրված նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ այս գործին վրայ:

Ստոյգ է որ Մարտի-Ռուս լրագրին ըսածին պէս՝ երկու մեծ տէրութեանց ամեն մէկը չորս մեծ պատերազմականաւ եւ չորստիսան ալ շոգեհաւով թրեղաթոն պիտի խրկին՝ Եսթրիի շուրջը: Պաղղոյ կառավարութեան խրկած ութ պատերազմական նաւերը երեքշաբթի օրը ձամբայ պիտի խրկին, Այսպէս կը թան, ու հեն Անգղոյ նաւախումբին սպասեն:

Այսօր Պաղղոյ դեպքանատան պաշտօնատար մը ձամբայ կիւլ Փարիզին, ու Եսթրիի զաղղական դեպքան Մ. Արբընիէն բերնով պատուէրներ կը տանի:

Այս պաշտօնատարը՝ Եսթրիի խալմովիլը պատերազմական նաւերով պիտի երթայ: Մ. Արբընիէն հրաման կը ըլլայ որ վերջին խօսքը ուզէ՝ Եսթրիի թագաւորէն. եւ երբոր գահացուցիչ պատասխան մը չառնէ, անմիջապէս Եսթրիէն ելլէ ու Պաղղոյ նաւախումբը կը խրկայ: Անգղոյ կառավարութիւնը ասանկ պատգամաւոր դեպքան մը չորից իր կողմէն:

Ապր կամ աւելի հաւանականաբար երեքշաբթի Մարտի-Ռուս լրագրը ծանուցարի մը օրինակը պիտի հրատարակէ, որն որ երկու մեծ տէրութեանց իրեւան եւ Եսթրիայի ուրիշ տէրութեանց խրկած են: Ծանուցարին իմաստը այս է: Եսթրիոյ արված է թէ Խաւսայի վերաբերեալ ինչի մը ներքին եւ սեպտական չէ այն երկրին ուր այն ինչի մը յարուցանելու առիթ եղող անցքերը կը պատահին, այլ հարկ է՝ Եսթրիայի ընդհանուր օգտին համար առաջին առումը այն դժուարութիւններուն, որ պակասաւոր եւ հետեւաբար վտանգաւոր վիճակի մը կրնան ծագել: Այս համար դեպքանական ձամբով ինչի մը եղաւ՝ Եսթրիի թագաւորին, բայց Եսթրիի վեհապետութիւնը պիտի չխախտի, եւ անպատշաճ կերպով պատասխան տուաւ: Ռուսի այս ինչի մը ընդ տէրութեանը հարկաւորեցան մէջ մտնելու: Վերջապէս ծանուցարի մը կը լինայ աղբուր բողբ մը ընելով՝ կանխաւ որ եւ ինչ պատասխան կան շարժումներու դէմ, եւ կապաւորաց առանց զիտութեան պատժելու այն կերպ յեղափոխական փորձերը որ երկու կուռավարութեանց ձեռք առնելը միջոցներուն առթիւր կամ անոնց որոշակի ըլլալու պատճառաւոր կրնան պատահիլ: Երկու կառավարութիւններն այս պարտաւորութիւնով սակայն պահանջարկներու նպատա-

կաւ մը միարանած են իրարու հետ, :
Ինչպէս որ նախընթաց թուով ծա-
նուցինք, անցեալ շաբթու հետադիով
լուր եկաւ թէ Լեւոն-գաղղիական նաւա-
խուճըր Կարօլի առջեւ հասեր է :

Գաղղիոյ նաւախուճըրն հրամանատար
լուծիւնը որ Պօտին ծովապետին պիտի-
յանձնըվի կըսէր, Միջերկրական ծովու
գաղղիական նաւախուճըրն հրամանատար
Թոնհուար ծովապետին յանձնըվեր է :

Արսիլ, թէ դաշնակից նաւախուճըրներուն
հրամանատարները ամեն բանէ առաջ
պիտի խնդրեն Կարօլի կառավարութե-
նէն, որ քաղաքական պատճառներով
զատարարեալ անձինքը անվիճապէս ա-
զատ թող ապ առանց պայմանի, եւ զանոնք
իրենց նաւերուն մէջ պիտի ընդունեն ու թէ
որ կուզեն նէ՛ Կարօլի տերութեան եր-
կիրներէն գուրս ուրիշ երկիրներ պիտի
տանին :

Լեւոնական Օրէնք : Երգրին խօսքին
նայելով, Փարիզ աւստրիական դեսպան
Հիւսիսը սեպտեմբեր 11 թիւնայն Փարիզ
երթալու ժամանակը Կարօլի հանդիպի-
րէ, ու թագաւորին հետ տեսնըվելով ի-
մացուցեր է որ այս անգամ Լեւոնի վը-
րայ ամենեւին յոյս չունենայ : Լեւոնի
չուզի եւ չկրնար իրեն օգնութիւն ընել
իր ժողովրդեանը դէմ : Եւ թէ Գաղղիոյ ու
Լեւոնի տերութիւնները միջնորդութիւն
չընելուն զատ յայտարարութիւն ըրած
են որ ուրիշ որ եւ է տրութեան մընայ
չպիտի թողուն որ միջնորդութիւն ընել :

Կարօլի ու Միջերկրայն գրգռած նա-
մակները կը ծանուցանեն թէ արեւմտեան
տերութեանց նաւախուճըրներուն Կարօլի
երթալը մեծ ուրախութիւն պատճառեր
է ժողովրդեան, որ կը պատրաստըվի կղեր
ապստամբութիւն հանելու : Թագաւորը
Կարօլին կըր Արսիլ ըստ ըստ ամուր
քաղաքը զայն նստեր է :

Կերմանական լրագիր մը լուր կու-
տայ, թէ Սարտինիայի տերութիւնն ալ
քանի մը պատերազմական նաւ պիտի
խրի Կարօլի առջեւ :

Ալեքանդրի Բէթի Լ. լրագրին
գրգռած նամակ մը հետեւեալ լուրերը կու-
տայ Գարատաղի գործին վայրը :

«Առաջ է այն լուրը թէ Ա. Պօլսոյ
աւստրիական դեսպանին հրաման գտցեր է
միջնորդութիւն ընելու Բ. Գրան ու Գա-
րատաղի մէջ : Ստոյգն այս է, որ Լեւոն-
ից կառավարութիւնը իր դաշնակիցնե-
րէն խնդրեց որ միարանութեամբ միջնոր-
դութիւն ընեն այս գործին : Հետեւեալ
սարկի 15 ին դաշնակցութիւնը ստորադ-
րող տերութիւնները ծանուցադրին իր
իրկիցին իրարու : Արսիլ թէ արեւ-
մտեան տերութեանց առեւժ պատաս-
խանները խիստ գոհացուցիչ են, եւ յոյս
կուտան որ այս գործը կարգի պիտի մա-
նէ այն կերպով, որ առանց Բ. Գրան
տիրութեան իրաւացը դաշնու : Գարատաղի
համարտութիւնը ապահովընէ :»

Թուրքիէն հետեւեալ լուրերը կու-
տան Փարիզի օսմաննան դեսպան Միչ-
միս պէյին հոն երթալուն եւ օրոտու-
տիս : Ստիլմանի կողմէն Սարտինիայի
թագաւորին խրիլոված ընծայները սարուն
վրայ :

Սեպտ. 5/17 չորեքշաբթի օրը՝ Օս-
մանեան դեսպան փոխմարտի Միչմիս
Քիլի պէյը Ա. Ալեքի որ Կոնստանդու-
թիապոլիսի ներկայացաւ, եւ վիճաբա-
ստութիւն կողմէն ծանուցան շքեղ ըն-
ծայներ մատոց անոր : Ըյս ընծա-

ներուն մէջ՝ թուր մը եւ կրկու ձիու-
կազմած (Թաղըմ) կայ : Թուրք գո-
հարազարդ սկի է խիստ ծանրաղին, եւ
ձիու կազմածներէն մէկը անդամանդներէն
չերեւար :

Միչմիս պէյը երկու անգամ ձաշ-
ըրաւ թագաւորին եւ պաշտօնէից նախա-
զահ Բազար կուսին հետ :

ՆԵՐՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական կառավարութիւնը՝ զա-
րիզի դաշնակցութեան Չի յօրուածին
համեմատ Գանուրեան իշխանութեանց
նոր կազմութեանը վրայօք Ալաքիայի
ու Սարտինիայի ժողովրդոց բողոքները
խանայու համար կազմընէր պատրա-
մաւորաց ժողովներուն հրովարտակը հա-
նելով՝ դաշնակցի տերութեանց դեսպան-
ներուն յանձնեց, եւ կըսէ թէ այս հը-
րովարտակին ըրած տնօրէնութիւններուն
վրայ երկրակցելու համար դեսպանաց
ժողով պիտի ըլլայ մայրաքաղաքի մէջ
բարձրագոյն մեծ Կարգաւոր տունը :
Ըյս ժողովին մէջ Բ. Գրան կողմէն
երեսիտան պիտի նստին բարձրագոյն
մեծ Կարգաւոր Ըլի փաշան եւ արտաքին
գործոց պաշտօնակց վեմ : Գրատա փա-
շան :

Մայրաքաղաքի Սարտինիացուց դես-
պան Մօսի ապեալը ընտանեկան գոր-
ծերու պատճառաւ երկար ժամանակ իր
պաշտօնէն հեռանալու հրաման խնդրած
ըլլալով, Ա. Ալեքի որ Կոնստանդու-
թիապոլիսի մարտի 15 թիւնայն Լեւո-
նի տերութեան տեղը Ա. Պօլսոյ դեսպան
անուանեց Ս. Տիրանտո զօրապետը, որ
ժամանակաւ պատերազմ պաշտօնակց ե-
ղած է եւ հիմա ծերակուտի ժողովին ան-
դամ է : Տիրանտո զօրապետը Սարտինիոյ
երեւելի քաղաքազէտներէն մէկն է :

Կայսերական կառավարութիւնը
յանձնարարական ժողով մը հաստատեց
մայրաքաղաքի մէջ զրամատուն (պան-
քա) մը բանալու համար զանազան կող-
մանէ կղած առաջարկութիւնները քնն-
նելու :

Ըյս յանձնարարական ժողովին ան-
դամներն են՝

Պատերազմի պաշտօնակց վեմախայլ
Միչմիս Բիչաի փաշան,

Ըրտաքին գործոց պաշտօնակց վեմ,
Գրատա փաշան,

Ըրքունի փողերանոցի վերատեսուչ
վեմ, Ըլի Գալպի փաշան,

Թանգիլմաթի ժողովին անգամ վե-
սեմ, Բիֆաթ փաշան,

Ըսեւտրական գործոց պաշտօնակց
վեմ, Մուսա Սալիլթի փաշան,

Կլիքաթի պաշտօնակց վեմ, Հափուլ
փաշան,

Սեմ, Բիլանի փաշան,

Ըրքունի փողերանոցի տնօրէն մե-
ծագոյն Միչմիս պէյ Տիրանտո :

Ըյս յանձնարարական ժողովը շա-
բաթ օրը արքունի փողերանոցը գուժար-
վելով՝ հրաւիրեց ազգային զրամատուն
մը բանալու ու զոգ զանազան ընկերութիւն-
ները՝ որ իրենց առաջարկելէր պայմա-
ններ միջնու թ օր իրեն ներկայացընեն,
որպէս զի անոնց մէջէն լաւագոյն պայմա-
ններ ու երաշխաւորութիւններ տուողը
ընդունվի :

Ըյս այժմ չորս առաջարկութիւն կայ
կըսի. մէկը՝ անուանի Ռօլիս սեղանա-
օրին կողման, երկրորդը՝ Լեւոնի

Մ. Ալեքի որ տնօրէնութեամբ կազմը-
ված անգղիական ընկերութեան կողմէն,
որուն մայրաքաղաքս երեսիտանն է Մ.
Խո վաճառականը. երրորդը՝ քարձեալ
Լեւոնի տնօրէնի անգղիացի տնօրէնացը ըն-
կերութեան մը կողմանէ. չորրորդը մայ-
րաքաղաքի վաճառականներուն ու սե-
ղանաւորներուն անցեալը հաստատած
րաժանորդական ընկերութեան կողմանէ :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ըրգային հոգեոր եւ Գերազոյն ժո-
ղովոց որոշումն եւ ամենապատիւ Սըր-
բազան Պատրիարքին հաճութեամբ Ըր-
ղիկայու եւ Հասանդալի վիճակներուն
առաջնորդութիւնը կարնոյ առաջնորդ
Գերապատիւ Տ. Գրիգորիոս Սըրբազան
արք եպիսկոպոսին յանձնըվեցաւ :

Երեսիտի Գերապատիւ Տ. Յակոբ
Սըրբազան արք եպիսկոպոսը Ըրթմա-
րայ Ըթոքին եւ բոքոր վիճակացը առաջ-
նորդ անուանեցաւ :

Երկրմիջիոյ վիճակին պատրիար-
քական փոխանորդ արժանապատիւ Տ.
Ստեփաննոս ծայրազոյն վարդապետը նոյն
վիճակին առաջնորդ անուանեցաւ :

Կարսի եւ Հասանդալի առաջնորդ
արժանապատիւ Տ. Իսրայիլ ծայրազոյն
վարդապետը Ըրապիկիւր վիճակին առաջ-
նորդ անուանեցաւ :

Տիրանտի կողմէն գերապատիւ Տ.
Յակոբ արք եպիսկոպոսը Ըրնայ եւ Տի-
րանտի կողմէն գերապատիւ Տ. Տիրանտոյն
առաջնորդ անուանեցաւ :

Իււ Քիլիկի վաճառի միտաններէն ար-
ժանապատիւ Տ. Սիլեմ վարդապետը՝
որ անցեալ տարի Սուրբ Ըրթմաթի Ալե-
հափալ Տ. Երեսի Սըրբազան կաթողի-
կոսին հրամանաւ նոյն վաճառի վանա-
հայր եւ Պայազեի վիճակին առաջնորդ
անուանած էր, Ըմենապատիւ Սըրբազան
Պատրիարքին կողմակաւը նոյնպաշտօնին
մէջ հաստատըվեցաւ :

Սոյ Ըմենապատիւ Տ. Արիստո նորըն-
տիր Սըրբազան կաթողիկոսին փոխանորդ
գերապատիւ Յօհաննէս արք եպիսկոպո-
սը՝ որուն քանի մը ամիսէ ի վեր մայրա-
քաղաքս եկած ըլլալը արդէն ծանուցի-
րէր, յառաջիկայ ուրբաթ օրը մայրաքա-
ղաքէս պիտի մեկնի՝ նորընտիր Սըրբազան
կաթողիկոսին Բ. Գրանէն շնորհած
կայսերական հրովարտակը ստնելով ի
Սիս :

Արայ վերջին Հերակ Թագաւո-
րին թուն վեմախայլ Հերակ արքա-
յազուն իշխանը՝ հայազգի ի մօրէ թիֆ-
լիկէն մայրաքաղաքս գալով՝ անցեալ ե-
րեքշաբթի օրը արգային պատրիարքա-
րանը այցելութեան եկաւ, եւ իւր բար-
ձր աստիճանին արժանի պատուով ըն-
դունըցեալ Ըմենապատիւ Սըրբազան
Պատրիարքին : Կորին վեմախայլ իւր
եւ յատկապէս այցելութիւն ըրաւ արժո-
ւանիստ մայր եկեղեցոյն եւ ուսումնա-
րանին, ուր ձայնաւոր տղայք քաղցրա-
նուազ կերերով զինքը զննաւորեցին :

Ըրքայազուն իշխանը մեր Մ. Ըրթմ-
աճի վեճակայ Տ. Երեսի Սըրբազան
կաթողիկոսին ալ սիրելի բարեկամ ըլլա-
լով, Կորին վեճ Սըրբազանութիւնը յանձ-
նարարական ինքնագիր նամակ մը տուած է
իրեն՝ աւ Ա. Պօլսոյ Հայոց Սըրբազան
Պատրիարքը : Ըյս նամակին մէջ Սըր-
բազան քահանայապետը նաեւ իր բարձր
զահեմութիւնը յայտնած ըլլալով Փարի-

զի երեք վերջարդոյ վարդապետաց՝ Եր-
թմի Սիլիս արեւանցի ի ծոց հայրենի ու զ-
ղափառ Ս. եկեղեցոյ վերադառնալուն
վրայ, արժան կը համարինք անոր յու-
ռաջարան խօսքերը հոս հրատարակել :

«... Երաւագեղով զիտաս ի բար-
ձունս առ ամենաբարեկամն Ստեփան, զեւս-
նամած երկրպագութեամբ ամենազօռ տերութեան
նորս մատուցանելու զանասհման գոհարանու-
թիւն, զի զիտի տարեւոր ժամանակօք սքեմալ
բազմապատկապ տարակաւանաց արժանացոյց ըն-
մեղ բերրաբարձարձարտի գառապիտն այժմ համ-
բարի շքեմաց հոգւոյ մերում նուիրել Չերում
Բարձր Արքայութեան զոգնին Յիսուսաւանդ
հանդերձ յայտնութեամբ իւրի գաւառութեանց
արտի մերոյ եւ հոգւոյ յարազ, ընկալելով զինձա-
ղաւոր գրութիւնս ձերնոց գրութեան, նոցուն
արժանանալու թեանց երկոյ շնորհալուր, զարգա-
պետացն նւրազուս, ճնէ, զորնութեամբ Ստեփան-
ճային շնորհաց ձգեցեղեղ ծոց ծնունդ իւրեանց ի
Կրիստոս Հիսուս սրբոյ Կարեկական եկեղեցոյ
Հայրենաց, զորս ընկալեալ ի Չի այնմ ամենան
յուրի, այն ինչ գտանեալ ի հոգւանալութեան
հարկաւորաց առ ոյսո, ընդ առաջ ել ի այն
օր ճանապարհորդութիւն Կորուն արքայազնու-
թեան թոսին Հերակ մեծանուն արքային ըլլաց
Հերակ անուն սրբոյն Սըրբազան Հերակեան
ճնեալ սուրբ անուանութեամբ ի հոգւոց մօրէ
Սարտինի Մեղի Սահակեան, միակ ժամանակ
հօր իւրոյ եւ շատագուցեալ բարեպաշտութեամբ
յիւրեմ մօր իւրոյ պրկեցեալ արքայազնոյ, զի մի-
այն ի պատճառս առաջնութեան անկէ իւրոյ զի-
մեղ ի Փարեզ քաղաք յուսալով օժանդակու-
թեանց քաջարեւատ բեկաց : Իւր զի միակ որ-
գի է նա արքայազնն Հօր իւրոյ եւ ամենաբարե-
պաշտ մօր, վարքս եւ բարեք սիրելի ամենեղ ուղ-
գաց, եւ մեր օն անդր առաւել, յանձն առնելով
ձերում Բարձր Սըրբազանութեան ի ժամանակն առ
ձեզ նորուն պայճաւարութեան սիրելեղ մերում
Հերակ Ըրքայազնեան Հերակեանց ըստ ըր-
նիտանական հաւատոց յունազուտան ըստ
հարկին պահանջել, իսկ ըստ հոգեկան զրու-
թեանց սրի հարազատ ըստ հաւատոյ եւ ըստ
ագգաստահմութեան մօր իւրոյ Սարտինի Մեղի
Սահակեան եւ արժանի համարել զնա ...
եւայնն :»

Անմախայլ Հերակ Հերակեանց
արքայազնն իշխանը հինգշաբթի օրը
մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ Փարիզ կը-
թալու համար, ուր իր հիւանդութիւնը
զարմանել պիտի տայ ճարտար բժշկաց,
ինչպէս որ Սուրբ քահանայապետը
իւր նամակին մէջ ըրած է :

ՄԱՅՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ըրգային տերութեան Դատեմիտի մեծ
պատուանանին արաղոյ պետ Սըր. Բ. Կունի
անցեալ հինգ շաբթի մայրաքաղաքս հասաւ ԲԸ-
... 29 կեանով, Եւ Դատեմիտի կողմէն նը-
շանները բերաւ 4 սորն, ինչ պէս արդէն ծանուցած
ենք օգոտախառ ինչնախիկ պիտի մատուցանէ
Ըրգային թագաւորին կողմանէ :

Հայտնի է որ Կարսի նահանգին կառավա-
րութիւնը իւր ամիս չափ Ռուսոյ զինուորական
հոյհազուն Լորիս Մեղի զոգ պետին ձեռ-
քը մնայ, որ խիստ մարդասիրութեամբ վար-
ուելով բոլոր բնակեաց հետ, յետապոյ շնորհա-
կալութեան երկու նամակները ընդունել է Կար-
սի քաղաքական ժողովին եւ Ըմենապատիւ
միւլեր Կանայի փաշային :

Ըստ ամենի այն նամակները, զորս Ընչուկ
ԲԻ... լրագիրը կը հրատարակէ :

Թարգմանութեան պաշտօնակցան նամակին
զոր Կարսի Մեղիտին անգամները մատուցին Լորիս
Մեղիտով գեղապետին, որ նոյն նահանգին
կառավարելու էր :

Լորիս Մեղիտով գեղապետը Կարսի նա-
հանգին կառավարի սոցմանու կըլով առաջ կա-
ռավարութեանն, այս պաշտօնը իւր վայտ առնելէն
ի վեր ամեն կարելի ինստատարութիւնը ի գործ
դրաւ նահանգին կարաւ ընթացք համար. ա-
մենեւին թող շտուս որ հարստահարութեան
ընեն եւ սիրով ընդունեցան ամեն ինքիրները
զորս ներկայացուցին Կարսի Սեմեմիտեանը :

Մեր ազգային սովորութեանց եւ Ըրքահա-
թի կանոնացը համեմատ ամեն գտաւորը եւ բո-
ղոքները Մեղիտին կը յուսուրել որ այն տեղ
ըննուն ու գոտուին իւր անձնական վերակա-
ցութեամբ եւ ի ներկայութեան խաղաղին :
Ռուսի ի վկայութիւն անասհման երախտագի-
տութեան զոր Կարսի նահանգին բոլոր բնակիչ-
ները ունին վստի բարեկամ կառավարութեան

